

Kulturális ajánló a MH 5. Bocskai István Lövészdandár Kulturális részlegétől

Kedves Olvasók!

Ismét különszámmal jelentkezünk, melynek az az apropója, hogy minden év április 20-án tartjuk Csapatünnepünket, melyet most sajnos nem áll módunkban hagyományosan megünnepelni. Mivel talán ez az egyik legszebb ünnep alakulatunknál, így összeállított számotokra kolléganőm Kozma Mónika egy ünnepi lapot a témával kapcsolatban, mely érdekes, színes tartalommal nyújt néhány perces kikapcsolódást az olvasóknak! Fogadjátok szeretettel az ünnepi számot!

Közérdekű Információ

2021. április 19-től a kulturális részleg ismét megnyitott! Egyelőre hétfőtől csütörtökig 7.30 -16 óráig, pénteken 7.30-13.30-ig várjuk a már covid ellen védőoltást kapott látogatóinkat!

A könyvtár és csapatmúzeum területén az alapvető higiénias szabályokat be kell tartani!

A négyzetméter alapú létszámkeret bevezetése miatt a könyvtárban 8 fő, az újságotolvasóban 3 fő, a rendezvényteremben 5 fő, a csapatmúzeumban 10 fő tartózkodhat egyszerre!

Szeretettel várunk minden kedves látogatót!

Közérdekű Információ!

A dandár debreceni
könyvtára ismét

Nyitva tart. 😊

Nyitva tartásunk:

Hétfő-Csütörtök:

7.30-16.00-ig

Péntek: 7.30-13.30-ig

Kiadja: MH 5. Bocskai István
Lövészdandár Kulturális
részleg Debrecen

Szerkesztő: Turcsán Judit

Felelős szerkesztő:

Csákvári Sándor

CSAPATÜNNEPÜNK ÁPRILIS 20-A

Kulturális Hírlevelünk jelen számában emlékezünk meg Csapatünnepünkről, április 20-áról. 1990. szeptember 29-én, még Mezőtúron vette fel alakulatunk, Bocskai István Erdély és Magyarország fejedelmének nevét. A megemlékezés azért kötődik április 20-ához, mert 1605. április 20-án,

Szerencsen összehívott országgyűlésen a megjelent rendek **Bocskai Istvánt Magyarország fejedelmévé választották.**

Magyarország a XVI. század végén

Az 1591-1606-ig tartó 15 éves háború eredménytelenül végződött, Rudolf király, Báthory Zsigmond erdélyi fejedelem és a két román fejedelemség együttes hadserege sem volt képes kiűzni a törököket hazánk területéről. Az elhúzódó háború sok ember életét követelte, a török és császári csapatok fosztogatásától a lakosság sokat szenvedett. Az üres kincstár feltöltésére a király alaptalan vádak alapján felségsértési pereket indított több magyar főúr ellen, melyek fej- és jószágvesztéssel (halálos ítélettel és vagyonelkobzással) végződtek. A protestánsok üldözése, Giorgio Basta rémuralma, a rendi jogok megsértése a magyar társadalmat az uralkodó ellen fordította. Pert indítottak a Tiszántúl leggazdagabb földbirtokosa Bocskai István ellen is.

A KISMARJAI BOCSKAI ISTVÁN ÉLETE

Eppel-ház, Bocskai István szülőháza Kolozsváron

Bocskai István 1557. január 1-jén született Kolozsváron, Mátyás király szülőháza közelében. Szülei Habsburg-hí főnemesek voltak. Bocskai István Bécsben és Prágában nevelkedett a császári udvarban, előbb apród, majd Miksa császár udvari testőre lett. 1576-ban tért vissza Erdélybe, ahol fényes karrier várt rá, mert az erdélyi fejedelemnek, Báthory Zsigmondnak a nagybátyja volt.

Hagymássy Katát vette feleségül, aki nagy birtokokat hozott a házasságba. 1592-ben Báthory Zsigmond Várad főkapitányának nevezte ki, így Erdély katonai ereje felett is rendelkezett. 1594-ben leszámolt a törökpárti főurakkal, így Erdély a Habsburgok oldalán, a törökök ellen lépett be a 15 éves háborúba.

Bocskai feleségét, Hagymássy Katát Mezőtelegden temették el.

Bocskai István a hajdúk élén

A hajdú elnevezés a „hajtó” szóból ered. Foglalkozásukat tekintve marhapásztorok voltak. Sajátos katonai közösségben éltek, kiváló katonák.

Gyalogos és lovas hajdú

Bocskai-felkelés hadműveletei térképen

A Bocskai-felkelés 1604-1606-ig tartott, Bocskai mellé álltak a nemesek, főnemesek, mint Rákóczi Zsigmond, városi polgárok, jobbágyok. 1604-ben elfoglalták a Felvidéket, 1605-ben a Dunántúlt és Erdélyt, sőt „a bitang, korcsos magyarok” egészen Bécsig jutottak előre!

Bocskai székhelyét Kassán rendezte be.

1605. február 21-én Nyárádszeredán Bocskai Istvánt az erdélyi országgyűlés erdélyi fejedelemmé választotta.

1605. április 20-án Szerencsen a magyar országgyűlés Bocskai Istvánt Magyarország fejedelmévé választotta. Ezért április 20-a ma Szerencs város napja.

I. Ahmed török szultán koronát küldött Bocskainak. A koronázással kapcsolatban eltérő a történészek álláspontja. Egyesek szerint 1605. november 11-én, a Pest melletti Rákos mezőn Lala Mehmed nagyvezír Bocskait magyar királlyá koronázta.

Egyes történészek szerint Bocskai a koronát csak szultáni ajándékként fogadta el, de nem ismerte el királyi jelképnek, és nem kívánta a Szent Korona és Rudolf király jogait csorbítani.

Bocskai koronájára Magyarország és Románia is igényt tart. Jelenleg Bécsben, a Kunsthistorisches Museum kihelyezett részlegében, a kincstárban őrzik.

1605. december 12-én kelt Korponai oklevélben Bocskai István földet adományozott a hajdúknak Szabolcs vármegye területén – 9254 hajdúvitéznek – és letelepítette őket. Így jöttek létre az öreg hajdúvárosok: Kálló, Nánás, Dorog, Varjas, Hadház, Vámospércs, Szoboszló, Sima és Vid. A hajdúk így kollektív nemességet, adómentességet kaptak, a hajdúkapitányok részt vettek a rendi országgyűlésen. Egyetlen kötelességük lett: a hazát híven szolgálni kötelesek.

A győztes Bocskai-felkelést 1606. június 23-án megkötött bécsi béke zárta le, melyben Rudolf király megerősítette a rendi alkotmányt, elismerte Erdély önállóságát, valamint Erdélyhez csatolták Szatmár, Bereg és Ugocsa vármegyéket, Tokaj várával együtt. A király ígéretet tett arra, hogy nem indít többé felségsértési pert és a protestánsoknak vallásszabadságot adott a falvak és mezővárosok kivételével.

Hajdúszoboszló Bocskai István zászlója.

A zászló másolata a dandár Csapatmúzeumában megtekinthető!

AJÁNLOTT KIRÁNDULÓHELYEK

A tavasz beköszöntével figyelmetekbe ajánlunk Bocskai Istvánhoz kapcsolódó két kiránduló helyet, melyeket érdemes hétvégén a családdal kikapcsolódásként felkeresni. Mindkettő Hajdú-Bihar megyében található, Debrecentől nem messze.

Nagykereki: Bocskai várkastély

A vár építéséről nem maradtak fenn adatok. Bocskai István a 4 kerek saroktoronyos kastélyt vízesárokkal és fallal erősítette meg. 1604 októberében Belgiojoso kassai főkapitány vezette csapatok el akarták foglalni, de a várat Örvendi Pál sikeresen megvédte. A kastély jó állapotban van, benne múzeum működik.

Hajdúszoboszló: Bocskai István Múzeum

2020-ban nyílt meg a Bocskai István Múzeumban a Fejedelmi Kincstár ahol Bocskai István jogarának műtárgy másolata is kiállításra került. Az eredetit a Román Nemzeti Történelmi Múzeumban őrzik. 1932-ben Velencében összeült nemzetközi döntőbírószak ítélete alapján a Bocskai-korona jelenlegi állapotában Bécsben marad. 2007-ben a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat sikertelenül kísérelte meg a korona

hazahozatalát 2010-re. Ezért 2014-ben a hajdúnánási múzeum munkatársai elkészítették—a győztes felkelés jelképének—a Bocskai koronának a másolatát, mely Hajdúszoboszlón a Bocskai István Múzeumban látható.

FILMEK, melyek kapcsolódnak a témához

Bocskai Istvánnal és a hajdúkkal kapcsolatosan a következő filmeket ajánljuk nektek és a digitális oktatásban részvevő gyermekeiteknek a figyelmébe, melyekből sok új információt megtudhattok ezzel a korról kapcsolatban, de kiválóan alkalmasak az önálló tanulás támogatására is.

- **Álmosd-diószegi csata- Dr. Négyesi Lajos alezredes előadása**

<https://www.youtube.com/watch?v=0WNP67aqxrM>

Időtartam: 31:57

- **A végtelen vidék ereje- Hajdúk**

Rendezte: Kardos Sándor 1974-ben

<http://www.movie.hu/2019/07/22/a-vegtelen-videk-ereje-hajduk/110286/>

vagy

<https://www.dailymotion.com/video/x59ricq>

Időtartam: 37 perc

Bocskai megbízásából a szabad magyar hajdúk egy marhagulyát hajtanak le az Adriai-tengerpartra. Útjuk során törökökkel, pusztai rablókkal szemben kell megvédeniük az állatokat, sőt még egy kisebb osztrák hadsereggel is szembekerülnek.

- **A tizenöt éves háború és a Bocskai-szabadságharc - Száray - Történelem 10. 15 - animált powerpoint**

<https://www.youtube.com/watch?v=anIEB7TqOA>

Időtartam: 44:57 perc

Egy középiskolai történelemtanár magyarázatával nézhetjük meg az animált prezentációt. Érdekessége, hogy Száray Miklós által írt tankönyv felkelésnek nevezi a Bocskai-szabadságharcot. Részletesen magyarázza a zsitvatoroki és a bécsi béke pontjait.

Az ajánlott programokhoz jó szórakozást és kellemes kikapcsolódást kívánok!

Szerkesztette: **Kozma Mónika ha.**